

9 Μαΐου 2020

Η ιστορία του πρώην βασιλικού κτήματος στο Τατόι

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#) / [Οικολογία & Κλιματική Κρίση, Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον \(χλωρίδα-πανίδα\)](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Από τον Τσίλερ στον εμφύλιο και από εκεί στην αποστασία και το «βασιλικό ριφιφι» με τα γεμάτα θησαυρούς κοντέινερ

Η ιστορία της χώρας μας, ιδιαίτερα αυτή του περασμένου αιώνα, είναι μια ιστορία γεμάτη σημαντικά γεγονότα που, σε μεγάλο βαθμό, καθόρισαν την μετέπειτα πορεία της Ελλάδας. Σε πολλές περιπτώσεις η ιστορία αυτή έχει συνδεθεί (είτε για καλούς, είτε για κακούς λόγους) με συγκεκριμένα μέρη.

Ένα από αυτά βρίσκεται μόλις 15 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας. Στους πρόποδες της Πάρνηθας. Η δική του ιστορία, βαριά και γεμάτη ίντριγκες, διατρέχει σχεδόν στο σύνολό της, την αντίστοιχη νεότερη ιστορία του κράτους. Πρόκειται για το πρώην βασιλικό κτήμα στο Τατόι. Εκεί δηλαδή που ήταν η θερινή κατοικία της τέως βασιλικής οικογένειας.

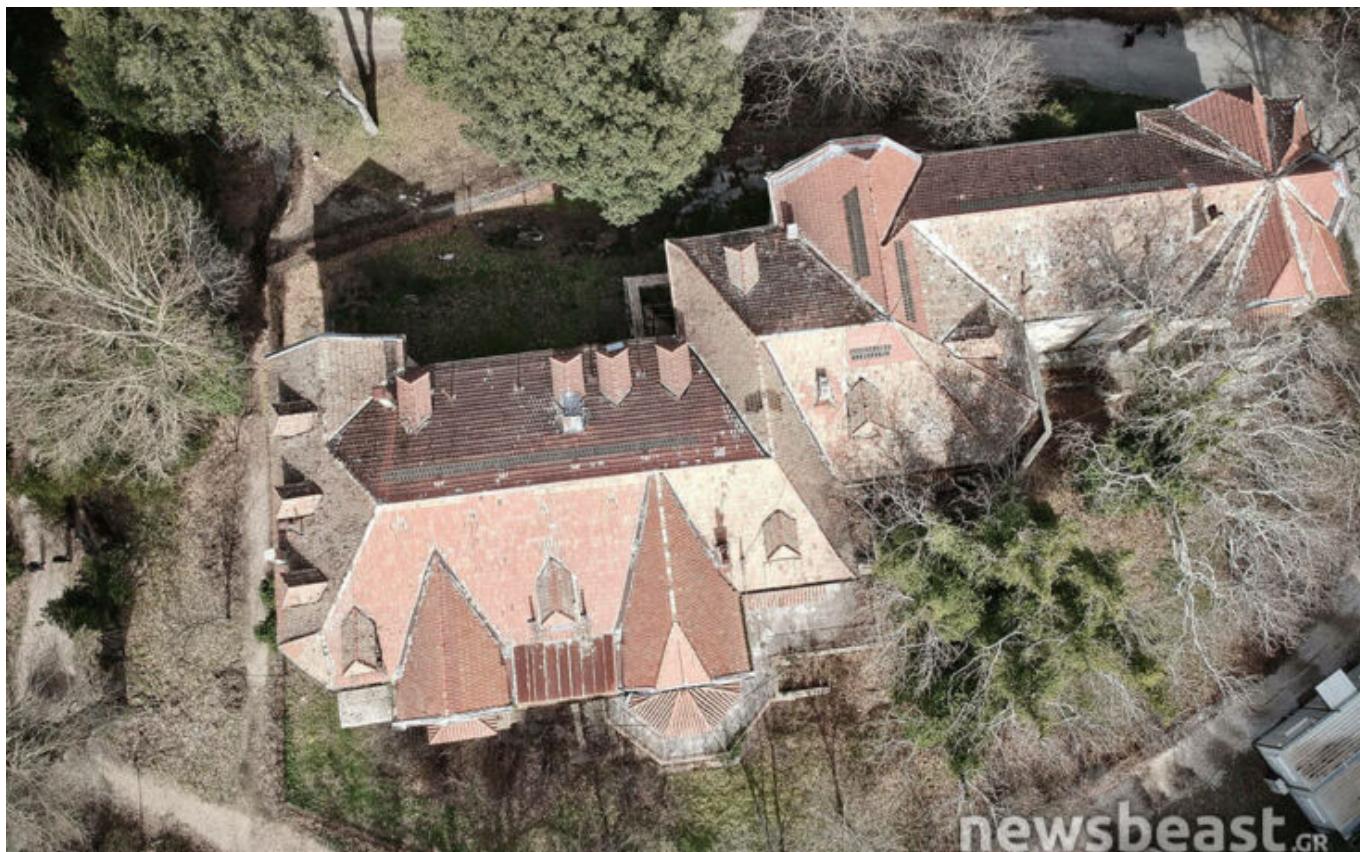
Πρόσφατα το (μέχρι πρότινος) εγκαταλελειμμένο στην τύχη του κτήμα επανήλθε στην επικαιρότητα με αφορμή τις προσπάθειες του υπουργείου Πολιτισμού να το μετατρέψει σε πόλο έλξης για τουρίστες αλλά και για τους Αθηναίους που θα επιθυμούν μια μικρή απόδραση από την πόλη.

Η πρόοδος των έργων, που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη, εξετάστηκε σε διαδοχικές τηλεδιασκέψεις υπό την υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού κ. Λίνα Μενδώνη και ήδη προχωρούν οι άμεσες σωστικές ενέργειες που απαιτούνται.

Συγκεκριμένα, για το κτήριο του ανακτόρου, είναι έτοιμες οι τεχνικές εκθέσεις για τις εργασίες καθαρισμών, απολύμανσης και αποκατάστασης της στέγης και των κουφωμάτων με τοποθέτηση ικριωμάτων. Η οικία του δασοφύλακα αφού συντηρηθεί και αποκατασταθεί θα λειτουργήσει ως πληροφοριακό κέντρο επισκεπτών. Σωστικές εργασίες θα αρχίσουν άμεσα και στον χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων. Παράλληλα, δρομολογείται, η ανάθεση της μελέτης για το κτήριο των μαγειρείων.

Σε λίγες ημέρες ολοκληρώνεται η τοποθέτηση των tolls, προκειμένου να μεταφερθούν εκεί τα κιβώτια και τα αντικείμενα από τα κτήρια των μαγειρείων και των στάβλων, ώστε να προχωρήσει άμεσα η καταγραφή και η συντήρησή τους. Σε ό,τι αφορά το χαρτώο υλικό του αρχείου του τέως βασιλικού κτήματος, η καταγραφή, αξιολόγηση, συντήρηση και ψηφιοποίησή του, θα ενταχθεί στο τρέχον ΕΣΠΑ, με προϋπολογισμό 700.000 ευρώ. Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2022.

Η «γέννηση» του βασιλικού κτήματος

Βρισκόμαστε στο 1872 όταν ο τότε βασιλιάς της χώρας Γεώργιος Α΄ αγοράζει έπειτα από προτροπή του Ερνέστου Τσίλλερ μια έκταση 20.000 στρεμμάτων στο Τατόι.

Ο θρυλικός αρχιτέκτονας επέμενε στην αγορά αυτή διότι οραματιζόταν ένα τεράστιο ανακτορικό συγκρότημα ανάλογο των Βερσαλλιών! Γρήγορα όμως απογοητεύτηκε καθώς ο τότε ο βασιλιάς απέρριψε τα σχέδιά του, αφού προόριζε την έκταση αυτή για τη δημιουργία ενός κτήματος αναψυχής της βασιλικής οικογένειας

Αυτό που ήθελε ο Γεώργιος Α΄ ήταν η δημιουργία ενός τεράστιου τεχνητού δάσους, όπου μάλιστα δημιούργησε δύο τεχνητές λίμνες και απελευθέρωσε εκεί κόκκινα ελάφια από την Ουγγαρία.

Έτσι, ο Τσίλλερ σχεδίασε ένα απλό διώροφο σπίτι, που ο ίδιος χαρακτήρισε «ελληνοελβετικού ρυθμού», και το οποίο ολοκληρώθηκε το 1874 και αποτέλεσε την πρώτη εξοχική κατοικία της βασιλικής οικογένειας.

Δέκα χρόνια αργότερα, ξεκινά η οικοδόμηση του νέου, κυρίως ανακτόρου από τον αρχιτέκτονα Σάββα Μπούκη. Κατ' εντολή της βασίλισσας Όλγας, ο Μπούκης

ταξίδεψε στη Ρωσία, όπου και αποτύπωσε μια αγροικία αγγλικού τύπου στο συγκρότημα ανακτόρων του Πέτερχοφ, που ανήκαν στον θείο της, τσάρο Αλέξανδρο τον Β.

Η βασιλική οικογένεια κατοίκησε για πρώτη φορά στα νέα ανάκτορα το 1889. Έκτοτε τα επισκεπτόταν κάθε χρόνο από τα τέλη Μαΐου μέχρι και λίγο πριν την έλευση του χειμώνα.

Στο τέλος του αιώνα, το ανάκτορο περιτριγυριζόταν ήδη από δεκάδες κτίρια, μεταξύ των οποίων συγκροτήματα εργατικών κατοικιών, ένα οινοποιείο, ένα βουτυροκομείο, αποθήκες, εργαστήρια και καταλύματα για τη φρουρά.

Ιστορία βαριά, γεμάτη ίντριγκες

Όπως ήδη έχει αναφερθεί η «ζωή» του κτήματος διατρέχει τη σύγχρονη ελληνική ιστορία και όπως είναι φυσικό εκεί εκτυλίχθηκαν πολλές σημαντικές στιγμές. Προφανώς και δεν μπορούν να αναφερθούν όλες, ωστόσο, επιγραμματικά θα αναφερθούν οι σημαντικότερες προκειμένου να αντιληφθεί ο καθένας το βάρος της ιστορίας που «κουβαλάει».

Το 1917 κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, οι δυνάμεις της Αντάντ εισβάλουν με άγριες διαθέσεις στο κτήμα, το καταλαμβάνουν και εκδιώκουν με την βία τον τότε βασιλιά Κωνσταντίνο.

Στη διάρκεια της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας (1924 - 1935) μέρος των ανακτόρων μετατράπηκε σε μουσείο αφιερωμένο στη βασιλική δυναστεία. Παράλληλα εκείνη την περίοδο αποτέλεσε θερινή κατοικία του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας.

Τον χειμώνα του 1941, εν μέσω του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στον χώρο του ανακτόρου έγιναν υπό τον Γεώργιο Β΄ οι κρίσιμες συσκέψεις ενόψει της γερμανικής επίθεσης, αλλά και εκείνες που προηγήθηκαν της φυγής της βασιλικής οικογένειας στην Αίγυπτο, τη Ν. Αφρική και το Λονδίνο μετά την κατάρρευση του Μετώπου τον Απρίλιο της ίδιας χρονιάς.

Το Πάσχα του 1944 και ενώ η χώρα είχε βυθιστεί στη δίνη του εμφυλίου πολέμου, φτάνουν στο κτήμα οι αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. Στην αρχή διατηρούν φιλική στάση απέναντι σε όλους τους κατοίκους. Μέχρι το φθινόπωρο το σύνολο του κτήματος λειτουργούσε πλέον υπό τις εντολές των ΕΑΜικών στελεχών. Το κεφάλαιο του εμφυλίου θα κλείσει με δραματικό τρόπο καθώς οι αντάρτες φεύγοντας εκτελούν τρεις εργάτες που θεωρήθηκαν συνεργάτες του εχθρού, ενώ πυρπολούν ένα μέρος του κτήματος.

Λίγο πριν βγει το 1966, λέγεται πως μέσα στο ανάκτορο πραγματοποιήθηκαν δυο μυστικές συναντήσεις του Γεώργιου Παπανδρέου και του Παναγιώτη Κανελλόπουλο, με στόχο την πτώση της κυβέρνησης των «αποστατών».

Το 1967 και αφού η χώρα έχει μπει στο «γύψο» της χούντας των Συνταγματαρχών, η βασιλική οικογένεια, μετά το αποτυχημένο αντிகίνημα στις 13 Δεκεμβρίου εγκαταλείπει τα ανάκτορα και διαφεύγει στη Ρώμη. Αυτή ήταν και η τελευταία φορά στην ιστορία τους που τα βασιλικά κτήματα στο Τατόι κατοικήθηκαν. Την 1η Ιουνίου του 1973 η Χούντα καταργεί τη βασιλεία και το κτήμα περνά για πρώτη φορά στην κυριότητα του ελληνικού κράτους.

Το περιβόητο «βασιλικό ριφιφί»

Στα χρόνια που ακολούθησαν και μέχρι το 2003 υπήρχε μια διαρκής δικαστική διαμάχη μεταξύ της τέως βασιλικής οικογένειας και του ελληνικού δημοσίου αφενός για την κυριότητα του κτήματος και αφετέρου για τους θησαυρούς που έκρυβε μέσα του.

Η κόντρα έφτασε μέχρι και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο! Εκεί ο τέως βασιλιάς Κωνσταντίνος ισχυρίστηκε πως σε αντίθεση με τα χειμερινά ανάκτορα, τα ανάκτορα στο Τατόι, το Μον Ρεπό και το Πολυδένδρι αποτελούσαν ιδιωτική ιδιοκτησία της οικογένειάς του, η οποία δεν είχε προέλθει από τον θεσμικό ρόλο

της και επομένως έπρεπε να αποζημιωθούν.

Τελικά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επιδίκασε στο Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει αποζημίωση ύψους 13,2 εκατ. ευρώ!

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ωστόσο, είχε ξεσπάσει ένα μεγάλο πολιτικό αλλά και οικονομικό σκάνδαλο που έμεινε στην ιστορία ως «το βασιλικό ριφιφι». Η κυβέρνηση Μητσοτάκη έκανε μυστική συμφωνία με την τέως βασιλική οικογένεια προκειμένου να της επιτραπεί να πάρει από το ανάκτορο διάφορα πολύτιμα αντικείμενα!

Σύμφωνα με δημοσιεύματα της εποχής ο Κωνσταντίνος απέσπασε από το ανάκτορο του Τατοΐου εννέα κοντέινερ με μεικτό βάρος 32 τόνων σε έξι νταλίκες! Μέρος των πολύτιμων αντικειμένων ρευστοποιήθηκε σε δημοπρασία του οίκου Christie's το 2007.

Το τι αφαιρέθηκε πιθανότατα θα μείνει για πάντα άγνωστο. Φαίνεται, πάντως, πως μέσα στα «αμαρτωλά» κοντέιντερ, με την άδεια της τότε κυβέρνησης μπήκαν πίνακες μεγάλης αξίας, ενώ δημοσιεύματα της εποχής σημείωναν ότι «πιστεύεται ότι συμπεριλαμβάνονται και τα κοσμήματα των Ρομανόφ του 1830», που ήταν ένας πραγματικός θησαυρός.

Αξίζει να σημειωθεί πως στα χρόνια της εγκατάλειψης, το κτήμα είχε γίνει πόλος έλξης για κάθε λογής χρυσοθήρες, οι οποίοι «μαγεμένοι» από διάφορους μύθους έψαχναν στο κτήμα για σεντούκια γεμάτα χρυσές λίρες. Σε ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά περιστατικά, το 2006, συνελήφθησαν τέσσερα άτομα (τα τρία εκ των οποίων ένστολοι), που έψαχναν... χρυσές λίρες με τη βοήθεια ενός ανιχνευτή μετάλλων!

Σύμφωνα πάντως με τα όσα είναι γνωστά, παρά τα όσα έχει... τραβήξει κατά καιρούς το κτήμα ακόμα και σήμερα διασώζονται περίπου 17.000 αντικείμενα μικρότερης ή μεγαλύτερης αξίας - ανάμεσά τους και πολύτιμοι πίνακες. Όλα αυτά, σύντομα θα πάρουν την θέση τους και όταν ολοκληρωθούν τα έργα αποκατάστασης και συντήρησης θα μπορούν να τα θαυμάσουν και οι επισκέπτες των πρώην βασιλικών ανακτόρων.

Φωτογραφίες: Γιάννης Κέμμος

Πηγή: newsbeast.gr